
Kaikille Teosofeille Suomessa.

Selvitys nykyisten tapahtumain johdosta kustannusliikkeen suhteen.

Kun vuonna 1903 kustannusliikkeemme ensimmäinen kirja: „Omantunnon Uskonto“ ilmestyi painosta, silloin perustimme „Teos. kirjakauppa ja kustannusliikkeen“. Sen pyhitimme ainoalle omistajallensa, *Mestarille*. Jokaisen tuli tehdä työtä rakkaudesta totuuteen, työstänsä palkkaa vaatimatta. Tämä oli alttari, jonka lamppuun toisimme öljyä. Liikkeen piti olla ase mestarin kädessä pimeyden poistamiseksi. *Ei yksikään meistä ollut liikkeen omistaja*, vaan me kaikki olimme aatteen näkyväiset hoitajat. Ei yhdelläkään meistä ollut oikeutta liikkeestä *mitään itsellemme anastaa*, vaan jokaisen *velvollisuus* oli sitä kasvattaa, kartuttaa ja levittää. Tämän säännön olimme sydämihimme tulikirjaimilla kirjoittaneet. Liikkeellä oli kaksi jäsentä: kirjat ja lehti; niiden piti auttaa ja tukea toinen toistansa.

Koska liikkeellä piti olla juriidilliset oikeudet, niin v. 1904 haki Johansson ne; tämän toimenpiteen hyväksyi vanha komitea, joten olemme katsoneet taloudenhoitaja J. toimenpiteen lailliseksi ja sitovaksi.

Liike ei ole Teos. Seuran omaisuus. Seuran jäsenen ei tarvitse hyväksyä muuta kuin T. S. 3 pykälää. Eikä T. S. pääkortteri Adyarissa ole tätä liikettä Seuran omaisuudeksi hyväksynyt. Jokainen Seuran jäsen saa kuulua tähän liikkeeseen, jos hän haluaa sitä kannattaa, mutta mitään pakkoa siihen ei kenelläkään ole. Liike on yksityinen, T. Seurasta riippumaton affääri.

T. S. ei ole vielä saanut hallituksen vahvistusta, mutta olemassa on se kuitenkin. Tälle T. S:lle liike ei kuulu. Liikettä hoitavat ainoastaan sitä suosivat teosoofit, kuulukoot he sitten Seuran hallintoon, tai ei.

Viimekuluneen Maaliskuun 22 päivänä pidetyssä kokouksessa perustettiin liikkeestä osuuskunta. Pöytäkirjan 4 §:lä kuuluu: „enemmistö piti suotavana että osuuskunnalle valittaisiin *eri hallinto*, kuin T. S.“ – Seuraavassa kokouksessa Maaliskuun 29 p. ei tämä §:lä tullut ollenkaan kuuluviin, vaan kenraalisihteeri Ervastin esityksestä tuli liikkeen hallinnoksi *T. S. hallinto*. Vaikka näin tapahtui, katsomme sen kuitenkin erityiseksi liikkeen johtokunnaksi, jonka velvollisuus oli pitää liikkeen asioista eri, ja Seuran asioista eri pöytäkirjat.

Osuuskunta lähetti hakemuskirjansa lääninhallitukselle Maaliskuun 30 päivänä; Toukokuun 30 päivänä saapui hakemus takasin; se oli mitättömästä syystä hyljätty.

Tämän asian johdosta piti viime Kesäkuun 28 p. T. S. hallinto eli liikkeen johtokunta kokouksen Fredriksbergissä. Tässä kokouksessa esitteli kenraalisihteeri Ervast kolme kysymystä:

1) Olisiko osuuskuntaoikeuksia uudelleen haettava ja hakemuskirja muutettava siihen suuntaan kuin päätöksessä mainitaan?

Tämän ehdotuksen hallinto hylkäsi. Ainoastaan Johansson vaati uudestaan hakemista.

2) Kenraalisihteeri Ervast esitteli että lehti annettaisiin hänelle yksityisomaisuudeksi; kirjaliikettä hoitaisivat jäsenet maksutta; sekä

3) että koko liike siirrettäisiin hänelle.

Näihin kahteen ehtoon taloudenhoitaja J. ei mitenkään voinut suostua, ne kuin suorastaan sotivat perustussääntöjä vastaan. Hän myöskin pelkäsi, että, jos liike joutuisi jonkun yksityisen huostaan, niin se pian hajoaisi, erittäinkin kuin herra Ervast, jo ennen kenraalisihteeriksi tulemistaan monen monta kertaa oli pyytänyt lehteä yksityiseksi omaisuudekseen. Koska laittomuus olisi tapahtunut, jos liike olisi joutunut jollekin yksityiselle, Johansson viimeisenä pakkokeinonaan ilmoitti hallinnolle liikkeen olevan hänen. Täten hän toivoi voittavansa aikaa siksi, kunnes kaikki teosoofit saapuisivat kesäretkiltään kaupunkiin ja perustettaisiin osakeyhtiö, joka valitsisi oman toimikunnan tälle liikkeelle,

semmoisen, joka edes olisi kykenevä suomalaista kirjaa arvostelemaan. Hän ei koskaan ole aikunut itsellensä anastaa liikettä, eikä mitään sen osaa.

Herrat Backman ja Ervast ilmoittivat allekirjoittaneelle Martti Humulle, joka on yksi liikkeen perustajista, että Johansson oli anastanut liikkeen ja antanut lehden herra Ervastille. „Ei Johansson ole antaja, eikä kukaan ottaja; ei kellenkään tule tikkuakaan tästä liikkeestä. Liike on pysyvä raatelemattomana: ei kellään ole oikeutta sitä jakaa“, selvitti Martti Humu. Herra Ervast ymmärsi tämän ja ilmoitti jonkun päivän kuluttua, ettei hän tahdokaan lehteä; silloin Johansson myöskin peruutti pakon hänelle paneman lauseensa.

Pidettiin kokous viime heinäkuun 9 päivänä, johon olivat edustajat Viipuristakin saapuneet. Siinä Johansson siirsi 7-miehiselle toimikunnalle liikkeen, ehdolla, että tämä toimikunta *vuoden sisällä perustaa osakeyhtiön*. Tässä kokouksessa julkiluki Ervast hallinnon kokouksesta kesäkuun 28 päivältä laatimansa pöytäkirjan. Siihen pyysi Johansson pöytäkirjaan merkittäväksi vastalauseensa. Martti Humu on eronnut hallinnosta eikä siis tiedä, millaiset olivat Ervastin ehdotukset.

Tulevan Syyskuun 6 päiväksi on herra Ervast ilmoittanut pidettäväksi yleisen kokouksen, jossa hallinto aikoo tehdä selkoa näistä asioista. Kuitenkin, koska mainittu hallinto kokouksessa heinäkuun 9 päivänä juhlallisesti erosi liikkeen hoidosta, jättäen sen toimikunnalle, niin hallinnolla ei luonnollisesti pitäisi olla mitään tekemistä liikkeen kanssa, vaan olisi pikemmiten perustettava osakeyhtiö ja sille valittava uusi, **T. S. hallinnosta aivan riippumaton, toimikunta**. Ei missään tapauksessa olisi liikettä annettava kellenkään yksityiselle. Ei yksinvaltiutta, vaan veljeys.

Eilen hajaantui 7-miehininen toimikunta. Tällä kannalla on nyt „Teosoofisen kirjakaupan ja kustannusliikkeen“ asia. Ja tämän totuuden vahvistamme pyhällä valallamme.

Helsingissä, heinäkuun 13 päivänä 1908.

F. A. Johansson,
hallinnon jäsen ja taloudenhoitaja.

Maria Ramstedt (Martti Humu),
ent. hallinnon jäsen ja yksi kustannusliikkeen
perustajista.